

af Uendstab til disse Forhold. Jeg vilde i Grunden have anset det korrektest fra Forespørgernes Side, at de havde indskrænket deres Udtalelse noget og ikke specificeret dem saa meget, som de have gjort. Her til skal jeg dog yderligere bemærke, at jeg for mit Vedkommende har haft Væglighed til fra Mødets Begyndelse at se Udfæstet til denne Dagsorden og har altsaa haft Anledning til at se noget paa dens Indhold, og jeg kan da ikke sige andet, end at jeg for mit Vedkommende ikke vil have nogen Betænkelighed ved at stemme for de foreslaaede Udtalelser. De Sætninger, der ere fremsatte, ere i det væsentlige Udtalelser af de Anskuelse, som de ærede Forslagsstillere med en vis Ret kunne gaa ud fra deles af Tinget eller i alt Fald af Tingets store Flertal. Det er i Almindelighed Udtalelser af de Synspunkter for den militære Retsplejes Ordning, som gentagne Gange have fundet Udtryk her i Salen, og for saa vidt siger jeg altsaa, at jeg vil ikke for mit Vedkommende have Betænkelighed ved at stemme for denne Dagsorden, idet jeg dog dertil maa føje den Bemærkning, at naar man stemmer for saadanne almindelige Udtalelser angaaende Synspunkter for Sagens Behandling, vil hele Detaillen, Enkelthederne deraf, være forbeholdt Afgørelse, naar Forslag derom foreligger. Et andet Spørgsmaal, som jo er kommet frem her i Dag gentagne Gange baade fra den ærede Ordførers Side og ogsaa fra den ærede Ministers Side, er Spørgsmaalet om, i hvilket Forhold Forberedelsen af denne Sag skulde staa til det forberedende Arbejde, som er i Gang med Hensyn til den borgerlige Retspleje, og jeg skal da gøre opmærksom paa, at der synes ikke med Grund at kunne være disse Meininger om, hvorledes disse Sager bør tages, idet de overhovedet ikke kunne stilles ad. Det er jo klart, at saa vi en Indstilling fra Processkommissionen, saa vil denne med Nødvendighed komme til fra sit Synspunkt at berøre Grænsen mellem den borgerlige og den militære Retspleje og altsaa delvis allerede indeholde en Indstilling med Hensyn til adskillige af de Principspørgsmaal, hvorpaa ogsaa den militære Retspleje hviler. Naar vi ville se paa de Punkter, som allerede her ere nævnedes som Hovedpunkter, der skulde ligge til Grund for Retsplejens Ordning, ville vi se, at det første Punkt angaar Omraadet for det militære Værneting. Det er jo givet, at naar den borgerlige Processkommission afgør Spørgsmaalet om Omraadet for det civile Værneting, er derved allerede truffet en Afgørelse af Grænserne for det militære. Men det er mig bekendt, at ogsaa dette Spørgsmaal har

været Genstand for udførlig Drøftelse i den borgerlige Retskommission, Spørgsmaalet om, hvorledes det militære Værneting skulde afgøres. Jeg antager — jeg ved det ikke, men jeg antager, — at Afgørelsen der ikke vil være i væsentlig Uoverensstemmelse med, hvad der her indstilles, nemlig at de militære Værneting indskrænktes strengt til rent militære Sager. Man vil allerede deraf se, at i og med det samme man behandler den borgerlige Retspleje, kommer derved ogsaa et væsentligt Principspørgsmaal vedrørende den militære Retspleje til Afgørelse. Gaar jeg videre og ser paa det andet Punkt, hvor der forlænges Afgang til Bestikelse af Forbærere for de militære Retter, saa er ogsaa det et Spørgsmaal, som har mere end en civil Side, idet det er almindelige Sagsførere, der her bliver Spørgsmaal om — vi have jo ikke militære Sagsførere — og der vil altsaa ogsaa her ved den borgerlige Retsplejes Ordning blive Spørgsmaal om Afgørelsen af, hvorvidt almindelige Sagsførere ogsaa ved militære Retter ville kunne bestikkes af Værigheden som Forbærere. Det er ogsaa et Princip, som maa finde sin Afgørelse faavel ved den almindelige borgerlige som ved den militære Retsplejes Ordning. Det tredje Punkt handler om Indankning for højere Ret. Det er et Spørgsmaal, som jo med fuldstændig god Grund sættes som noget af det vigtigste, idet det er et Krav, som kan paaberaabe sig Grundlovshjemmel. Naar det nemlig hedder i Grundloven, at Domsmagten ligger hos Domsstolene og den udøvende Magt hos Kongen, saa er i og for sig den Ordning, som nu finder Sted, grundlovstridig, at Kongen i militære Sager i Virkeligheden er øverste Domsinstans. Det er altsaa med fuldstændig Ret, at dette Punkt ogsaa stilles frem som et vigtigt Punkt ved Ordningen af den almindelige Retsreform. Men her komme vi ogsaa ind paa Spørgsmaal, som vedrøre den civile Rettergang. Thi vil man gaa den Vej, som man har fulgt i Norge, og som blev foreslaaet her for 2 Aar siden fra en Side i Tinget, at gøre den civile Højesteret til øverste Instans for militære Sager med Tilkaldbelse af militære Elementer, saa er dette ogsaa noget, som bør afgøres og ordnes saaledes, at man tillige fik afgjort Fremgangsmaaden i Retsplejen ved Indankningen af de militære Sager for en højere Ret. Man vil altsaa se, at alle de Punkter, som her fremhættedes for os, ere Ting, som staa saaledes i Forbindelse med den borgerlige Retsplejes Ordning, at de maa finde deres Afgørelse ved Siden af hinanden. Jeg er imidlertid ganske enig med den ærede Ordfører for Forespørgerne, naar han gør